

Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού
Πετώντας με τις λέξεις

Τετράδιο Εργασιών
ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 1ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Γ. Βλάχος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων

βιβλίων και παραγωγή

υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού

με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το

Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από

το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και

25% από εθνικούς πόρους.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Κλεοπάτρα Διακογιώργη,
Λέκτορας του Πανεπιστ. Αθηνών
Θεόδωρος Μπαρής, *Εκπαιδευτικός*
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος,
Εκπαιδευτικός
Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν,
Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Γεωργία Κατσημαλή,
Αναπλ. Καθηγ. του Πανεπιστημίου
Κρήτης
Όλγα Μούσιου - Μυλωνά,
Σχολική Σύμβουλος
Ιωάννης Ντελής - Σμυρίλιος,
Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Καλλιόπη Σηφακάκη,
Ζωγράφος - Σκιτσογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Χριστίνα – Χρυσούλα Δελή

Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

**Ειρήνη Χολέβα – Φιλιπποπούλου,
Σχολική Σύμβουλος**

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

Ομάδα Εργασίας

Αποφ. 16158/6-11-06 και

75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Κλεοπάτρα Διακογιώργη
Θεόδωρος Μπαρής
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος
Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ**

**Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού
Πετώντας με τις λέξεις**

Τετράδιο Εργασιών

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 1ος

9 Ενότητα.

Η παράσταση αρχίζει...

Μια περιπέτεια για το Ρωμαίο

- 1 Την έκφραση «παίζω θέατρο» τη χρησιμοποιούμε κυριολεκτικά και μεταφορικά. Γράψτε δυο προτάσεις για να δείξετε τη διαφορά.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2 Στο κείμενο «Μια περιπέτεια για το Ρωμαίο» υπάρχουν αρκετές σύνθετες λέξεις: Κρεβατοκάμαρες, ποντικόσπιτο, θεατροϊστορίες, ποντικομπαμπάς, κακόκεφος, αγρόκτημα. Τα συνθετικά αυτών των λέξεων συνδέονται μεταξύ τους με το φωνήεν –ο. που λέγεται **συνδετικό**.

ανεβαίνω + κατεβαίνω

.....

περνώ + διαβαίνω

.....

κούκλα + θέατρο

.....

νύχτα + πουλί

.....

ανάβω + σβήνω

.....

σκηνή + θέση

3 Διαλέξτε από το σάκο τα κατάλληλα σημεία στίξης και συμπληρώστε το διάλογο του Ρωμαίου με το Τρίτο Κουδούνι, ώστε να διαβαστεί σωστά:

Ααχ Τώρα πρέπει να ξεκουραστώ
λίγο Μήπως ψάχνεις κάτι

Ψάχνω τον κύριο σκηνοθέτη

Σε περιμένει

Όχι γιατί

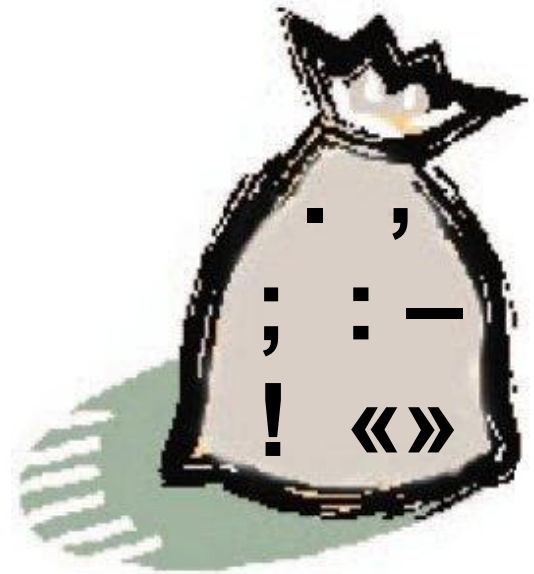
Γιατί δε νομίζω ότι
θα χαρεί και πολύ
για τη γνωριμία

Αλλά αν επιμένεις
τρίτο καμαρίνι

αριστερά πίσω από την σκηνή

Σ' ευχαριστώ

Ο Ρωμαίος προχώρησε στο
διάδρομο Πρώτο δεύτερο τρίτο

καμαρίνι αριστερά Στεκόταν πια
πίσω από την πόρτα του
σκηνοθέτη Να τη χτυπήσει ή όχι

4 Συχνά ακούμε, διαβάζουμε και
χρησιμοποιούμε τις λέξεις:
παράσταση και έργο.

Διαβάστε προσεχτικά τις προτάσεις
που ακολουθούν και συζητήστε τι
σημαίνουν οι λέξεις με τα πλάγια
γράμματα σε κάθε μία από αυτές.
Γράψτε και εσείς δικές σας
προτάσεις με τις λέξεις αυτές.

 Το Δημοτικό Θέατρο φέτος *δίνει*
παραστάσεις για παιδιά κάθε
Σάββατο στις 5 μ.μ.

.....
.....
.....

 Στα αρχαία αγγεία βρίσκουμε συχνά παραστάσεις από γνωστούς μύθους.

.....
.....
.....

 Ένα σύγχρονο έργο ανεβαίνει στη σκηνή του Εθνικού Θεάτρου.

.....
.....
.....

 Η Τζιοκόντα είναι ένα διάσημο έργο τέχνης.

.....
.....
.....

 Συχνά γίνονται έργα για τη συντήρηση των δρόμων.

.....
.....
.....

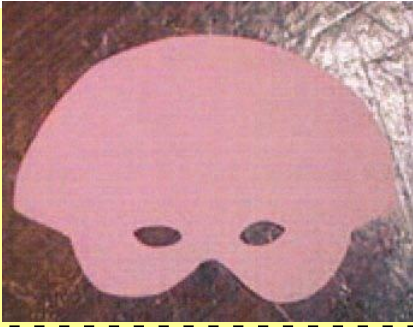
Ένας Αρλεκίνος από χαρτί

1 Πολλές φορές οι ηθοποιοί για να παίξουν ένα ρόλο σε μια παράσταση χρησιμοποιούν μάσκες, όπως του Αρλεκίνου και της Κολομπίνας. Παρακάτω θα βρείτε τα υλικά κατασκευής μιας μάσκας. Προσπαθήστε να γράψετε τις οδηγίες κατασκευής της ακολουθώντας τη σειρά των εικόνων.

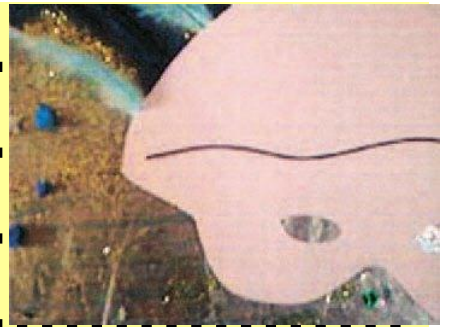
Θα χρειαστείτε:

Χρωματιστό χαρτόνι, ένα κομμάτι λάστιχο, χρωματιστές πούλιες, ψαλίδι, χρωματιστές μπογιές ή μαρκαδόρους, συρραπτικό και χρυσά χάρτινα πιάτα.

Handwriting practice lines on a yellow background, consisting of four horizontal dashed lines.

Handwriting practice lines on a yellow background, consisting of four horizontal dashed lines.

Handwriting practice lines on a yellow background, consisting of four horizontal dashed lines.

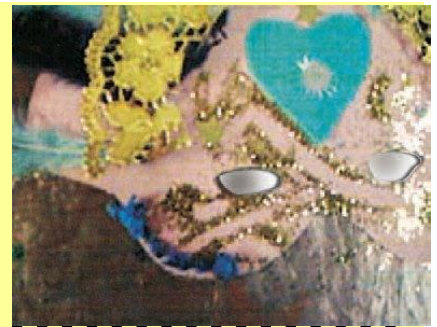

Handwriting practice lines on a yellow background, consisting of four horizontal dashed lines.

Four horizontal dashed lines for writing on a yellow background.

Four horizontal dashed lines for writing on a yellow background.

Four horizontal dashed lines for writing on a yellow background.

Βαλεντίνη Πολίτη

Όρνιθες.

1 Με το σχολείο σας παρακολουθείτε μια παιδική θεατρική παράσταση. Όμως κατά τη διάρκεια της παράστασης διάφορα πράγματα σας ενοχλούν και δε σας αφήνουν να παρακολουθήσετε το έργο.

► Τι θα λέγατε σε κάποιον συμμαθητή σας που τρώει;

.....

.....

.....

► Τι θα λέγατε σε κάποιον άλλο που μιλάει συνεχώς με τους φίλους του;

.....

.....

.....

► Τι θα έλεγε ο δάσκαλος σε κάποιον θεατή που χτυπάει το κινητό του;

.....
.....
.....

► Τι θα έλεγε η ταξιθέτρια σε κάποιον που μπαίνει στην αίθουσα όταν το έργο έχει ήδη ξεκινήσει και ψάχνει τη θέση του;

.....
.....
.....

2 Χωριστείτε σε ομάδες και γράψτε στο τετράδιό σας πώς πρέπει να συμπεριφέρεται ένας θεατής κατά τη διάρκεια μιας θεατρικής παράστασης.

3 Μετατρέψτε τον ευθύ σε πλάγιο λόγο και αντίστροφα για να διηγηθείτε μια επίσκεψη της τάξης σας στο θέατρο.

ευθύς λόγος

Ο διευθυντής μάς ρώτησε:

- Ποιοι θέλετε να πάτε στο θέατρο;
 - Όλοι θέλουμε να πάμε!
- απαντήσαμε εμείς.

Πλάγιος λόγος

.....

.....

.....

.....

ευθύς λόγος

.....

.....

.....

.....

Πλάγιος λόγος

Ο ταμίας του θεάτρου ρώτησε τη δασκάλα μας πόσα εισιτήρια θέλουμε και αυτή απάντησε ότι θέλουμε είκοσι.

ευθύς λόγος

Η δασκάλα, στο τέλος, μας ρώτησε:

- Σας άρεσε η παράσταση;
- Ήταν καταπληκτική, φωνάξαμε όλοι μαζί.

Πλάγιος λόγος

.....

.....

.....

.....

4

Η ακροστιχίδα του θεατή.

1. Επισκεφθήκαμε το αρχαίο
της Επιδαύρου.
2. Στην είσοδο του θεάτρου
αγοράσαμε
3. Η κουρτίνα του θεάτρου λέγεται
.....
4. Με το ... κουδούνι αρχίζει η
παράσταση
5. Σ' αυτή την παράσταση παίζουν
πολλοί
6. Το έργο παίζεται πάνω στη
.....

1. _ _ _ _ _
2. _ _ _ _ _
3. _ _ _ _ _
4. _ _ _ _ _
5. _ _ _ _ _
6. _ _ _ _ _

Πρώτη φορά στο θέατρο

1

«Την Αντιγόνη την έγραψε ο Σοφοκλής», είπε στα παιδιά ο κύριος Μαρσέλ. Στο μάθημα της Ιστορίας μαθαίνουμε ότι ο Αισχύλος, ο Σοφοκλής και ο Ευριπίδης ήταν οι τρεις μεγάλοι ποιητές της Αρχαίας Ελλάδας, ενώ ο Αριστοφάνης ήταν ο μεγαλύτερος κωμικός ποιητής. Κοιτάξτε την ιστορική γραμμή, υπολογίστε και γράψτε με λέξεις:

- Πόσα χρόνια έζησε ο Σοφοκλής;
-

- Πόσα χρόνια πέρασαν από τη γέννηση του Αισχύλου μέχρι τη γέννηση του Ευριπίδη;
-

- Πόσα χρόνια έχουν περάσει από τη γέννηση του Αριστοφάνη μέχρι σήμερα; _____
-

Αισχύλος
525-456 π.Χ.

Ευριπίδης
480-406 π.Χ.

Σήμερα

Σοφοκλής
496-406 π.Χ.

Αριστοφάνης
450-388 π.Χ.

**Οι εικόνες των αρχαίων ποιητών είναι από την
Εγκυκλοπαίδεια ΔΟΜΗ, Α.Ε. Αθήνα, 2006**

2 Θέλετε να μάθετε περισσότερα για την ιστορία του θεάτρου στην Ελλάδα και τον υπόλοιπο κόσμο; Η ιστοσελίδα θα σας βοηθήσει στην αναζήτησή σας.

3 Να τι έγραφε στο ημερολόγιό του ο Μπενουά, λίγα χρόνια μετά από την πρώτη φορά που πήγε στο θέατρο:

Αθήνα, 25/8/1946

Η Ελευθερία και εγώ είμαστε 10 χρονών, όταν πήγαμε για πρώτη φορά στο θέατρο.

Είμαστε ενθουσιασμένη που θα βλέπαμε την Αντιγόνη του Σοφοκλή στο Ηρώδειο.

Ο Κύριος, όμως, που στεκόταν στην είσοδο του θεάτρου, μας

σταμάτισε και μας είπε ότι απαγορεύετε η είσοδος στα παιδιά.

«Ήμαστε Γάλλοι» είπε ο κύριος Μαρσέλ.

«Είμαστε εδώ για λίγες μέρες και θα θέλαμε να δούμε μια αρχέα τραγωδία», συμπλήρωσε.

Όταν χαμήλωσαν τα φώτα, δε σας περιγράφω πόσο ευτυχισμένη είμαστε!

Βρείτε τα λάθη που έκανε ο Μπενουά τότε που δεν ήξερε ακόμη να γράφει καλά ελληνικά.

4 Η Ελευθερία είχε αναλάβει να μάθει ελληνικά στον Μπενουά. Τα δίδυμα αδέρφια της όμως πάλι τα κατάφεραν! Κοιτάξτε τι προτάσεις του έδωσαν να διαβάσει!

**τα χατίρια στα δίδυμα
Θα κάνω όλα.**

**γυρίσω θα σας από Όταν
κεράσω παγωτό το θέατρο.**

**και παπιγιόν αγαπάει
Η Ελευθερία με μπλε σακάκι
έναν κύριο.**

Ο καημένος ο Μπενουά δεν κατάλαβε τι διάβαζε. Βοηθήστε τον να ξεμπλέξει τις προτάσεις.

5 «Ο κύριος Μαρσέλ όμως είπε πως τα παλιά χρόνια ξέρανε και φτιάχνανε τα θέατρα έτσι που ν' ακούνε όλοι». Θα θέλατε να γνωρίσετε ένα αρχαίο θέατρο; Το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου είναι ένα από τα σπουδαιότερα αρχαία θέατρα.

Χωριστείτε σε τρεις ομάδες και προετοιμάστε μια επίσκεψη με την τάξη σας στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου:

1η ομάδα Αναζητήστε και συγκεντρώστε πληροφορίες από την εγκυκλοπαίδεια καθώς και από την ιστοσελίδα

Γράψτε λίγα λόγια για το θέατρο της Επιδαύρου στην αρχαία και νεότερη ελληνική ιστορία, για τις παραστάσεις που γίνονταν και γίνονται εκεί ακόμα.

2η ομάδα Δείξτε στο χάρτη της Ελλάδας τη διαδρομή που πρέπει να ακολουθήσετε για να πάτε από την περιοχή σας στο Νομό Αργολίδας. Ρωτήστε για τα ωράρια επίσκεψης (θερινά – χειμερινά) του θεάτρου καθώς και για τις τιμές των εισιτηρίων.

3η ομάδα Συγκεντρώστε πληροφορίες από ταξιδιωτικούς οδηγούς και προτείνετε κι άλλα αξιοθέατα της Αργολίδας.

Ο Κεραμιδοτρέχαλος

1 Με το έργο «Η Κοκκινοσκουφίτσα από την ανάποδη» διασκεδάστε πολύ μέσα στην τάξη. Θέλετε να κάνετε το παραμύθι θεατρικό έργο και να το παίξετε στις 20 Μαρτίου, που είναι η Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου για τα παιδιά και τους νέους;

Καλό θα ήταν να το γράψετε πρώτα. Μην ανησυχείτε!
Η Ραλλού θα σας βοηθήσει:

- Δουλεύουμε σε ομάδες και γράφουμε στο τετράδιό μας. Χωρίζουμε το έργο σε σκηνές και διαλέγουμε ποια σκηνή από το έργο θα γράψει η κάθε ομάδα.
- Ήρωες του παραμυθιού θα γίνουν τα «πρόσωπα» του έργου.

► Γράφουμε τους διάλογους. Οι διάλογοι έχουν μεγάλη σημασία στο θέατρο. Γι' αυτό πρέπει να φροντίσετε οι διάλογοι που θα φτιάξετε στο θεατρικό σας έργο να είναι «ζωντανοί» και να ακούγονται φυσικοί. Θα μπορέσετε να το πετύχετε αυτό πιο εύκολα αν μαγνητοφωνήσετε μια συνομιλία ανάμεσα σε δυο φίλους σας και την ακούσετε στην τάξη.

► Γράφουμε ακόμα σύντομες οδηγίες για τον τρόπο που θα κινούνται οι ηθοποιοί πάνω στη σκηνή. Αυτές οι οδηγίες γράφονται μέσα σε παρένθεση.

► Τέλος φτιάχνουμε μία επιτροπή από τους εκπροσώπους κάθε ομάδας που θα αναλάβει να διορθώσει το κείμενο από ορθογραφικά και εκφραστικά λάθη.

Θυμηθείτε όσα έχετε συζητήσει στην τάξη για θεατρικούς διαλόγους:

Γράφουμε με κεφαλαία γράμματα πρώτα το όνομα του προσώπου που μιλάει, μετά βάζουμε άνω και κάτω τελεία «:» και στη συνέχεια γράφουμε τα λόγια του.

2 **Γιατί, άραγε, η Ραλλού ανησυχεί τόσο πολύ; Αφού έχετε μάθει τους ρόλους, έχετε κατασκευάσει τα κουστούμια, τα σκηνικά, έχετε διαλέξει τη μουσική, το φωτισμό... Υπάρχει ακόμα κάτι που δεν έχετε κάνει;**

Μα φυσικά Να ενημερώσετε τους άλλους για το θεατρικό σας! Πρέπει να μάθουν όλοι και να έρθουν να το δουν! Γι' αυτό ετοιμάστε:

- μια αφίσα
- το πρόγραμμα της παράστασης
- προσκλήσεις για τους γονείς και τους συμμαθητές σας

Ευτυχώς, ο Σύλλογος Γονέων του σχολείου σας προσφέρθηκε να σας βοηθήσει. Εσείς θα αναλάβετε να ετοιμάσετε το πρόγραμμα και τις προσκλήσεις, ενώ οι γονείς την αφίσα.

Δείτε τι σας έφερε η Ραλλού για να σας βοηθήσει:

► δύο προσκλήσεις για μια σχολική θεατρική παράσταση:

1) Την πρόσκληση που έγραψαν τα ίδια τα παιδιά για να καλέσουν τους μαθητές των άλλων τάξεων του σχολείου τους.

2) Την πρόσκληση που έγραψε ο διευθυντής του σχολείου για να καλέσει τους γονείς των παιδιών και τους δασκάλους άλλων σχολείων.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το 61ο Δημοτικό Σχολείο Πάτρας
έχει την τιμή
να σας προσκαλέσει
να παρακολουθήσετε
την κωμωδία του Αριστοφάνη

Ειρήνη

που θα παρουσιαστεί
στο αμφιθέατρο του σχολείου μας
την Τετάρτη 13 Ιουνίου 2001
και ώρα 19:00
από τους μαθητές της Δ΄ τάξης.

Ο Διευθυντής του σχολείου

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

**Σας περιμένουμε με χαρά
την Τετάρτη 13 Ιουνίου 2001
στις 7 το απόγευμα
στο αμφιθέατρο
του σχολείου μας
για να παρακολουθήσεις
την **Ειρήνη**
του Αριστοφάνη
που θα παρουσιαστεί**

**Οι μαθητές της Δ΄ τάξης.
Του 61ο Δημοτικού Σχολείου
Πάτρας**

► το πρόγραμμα
από τη θεατρική
παράσταση
«Φρουτοπία»
και

ΦΡΟΥΤΟΠΙΑ

Του Ευγένιου Τριβιζά

Παιδική Θεατρική Παράσταση Από το Σώμα Ελληνίδων Οδηγών

Θέατρο Απόλλων

Σάββατο 10 Φεβρουαρίου 16.00

Κυριακή 11 Φεβρουαρίου 16.00

Σκηνοθεσία – Επιμέλεια

Μαρίνα Αλεξοπούλου

Χαρά Αντιόχου

Μαριλένα Λιβιεράτου

Ελένη Μπαλαφούτη

Χορογραφίες

Ελένη Μπαλαφούτη

Μουσική

Σταύρος Παπασταύρου

**Μουσική επιμέλεια και εκτέλεση
Γιούλη Κουκούλη
Σκηνικά – κοστούμια
Ντούλη Δημητροπούλου
στην κατασκευή των σκηνικών
και κουστουμιών συντέλεσε
ο Τάσος Κατσούμπας**

Η είδηση για την εξαφάνιση του Μανώλη του Μανάβη έπεσε σαν κεραυνός στην Φρουτοπία και διαδόθηκε αστραπιαία πέρα από τα σύνορά της. Οι υπόλοιποι μανάβηδες και οι άλλοι άνθρωποι, πανικόβλητοι εγκατέλειψαν κι αυτοί τη χώρα. Ο δαιμόνιος δημοσιογράφος Πίκος Απίκος καβάλησε το πατίνι του κι έτρεξε να λύσει το μυστήριο.

Ανεκτίμητος συνεργάτης του στις έρευνες ο άσσος των μεταμφιέσεων Αστυνόμος Κρυψίλους. Αλλά ενώ τα φρούτα ανυποψίαστα χαίρονται την ελευθερία τους κι ερωτεύονται, ψηφίζουν και διασκεδάζουν, οι μανάβηδες συνομωτούν και προετοιμάζουν την επιστροφή τους στην Φρουτοπία

Παίζουν τα παιδιά της ερασιτεχνικής θεατρικής ομάδας του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών

**Αιμίλιος το Μήλο
Μαρία Γατσούλη
Ανανίας το Πεπόνι
Ζωή Αδαμοπούλου**

Αρχέλλας
το λαχανιασμένο Λάχανο
Άννα Μανθοπούλου
Αστυνόμος Κρυψίλους
Βικτωρία Ροζάτη
Βεατρίκη το Σπαράγγι
Ρένια Αχιλλεοπούλου
Βλάσης το Βλήτο
Αλεξάνδρα Αντιόχου
Βρασίδα το ζόρικο Κεμμύδι
Αλεξάνδρα Αντιόχου
Θάνος το Κολοκυθάκι
Θανάσης Μούζουλας
Λουλού ο Ανανάς
Ζωή Αδαμοπούλου
Μάρα η Γλυκοπατάτα
Αλεξάνδρα Καλπαλέξη
Μαρουλέτα
Μαρκέλλα Τσαϊλάκη

Μάτα η Ντομάτα
Δήμητρα Πανταζάτου
Μήλο Φυρίκι Α΄
Μαρία Φακάλου
Μήλο Φυρίκι Β΄
Καρολίνα Παπαγεωργίου
Πίκος Απίκος
Πέπη Σινιγάλια
Λάμπρος το Ραδίκι
Φάνης Πολυδωρόπουλος
Σάρα η Γλυκοπατάτα
Ζαχαρένια Ρηγοπούλου
Σωτήρης το Καρπούζι
Χρύσα Στεφανίδι
Φραγκίσκος το Φραγκόσυκο
Φάνης Πολυδωρόπουλος
Φώντας το σκληρό Καρύδι
Βικτωρία Ροζάτη
Χαράλαμπος το Αχλάδι
Αιμιλία Σιαφαρίκα

► την αφίσα από τη θεατρική παράσταση «Το σκλαβί».

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΤΡΑΣ

ΞΕΝΙΑΣ
ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
Το σκλαβί

Σκηνοθεσία: ΘΕΜΗΣ
ΜΟΥΜΟΥΛΙΔΗΣ

Σκηνικά – κοστούμια
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΚΟΚΚΟΡΟΥ

Μουσική

ΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΥΡΓΟΣ

Χορογραφία: ΣΕΣΙΑ

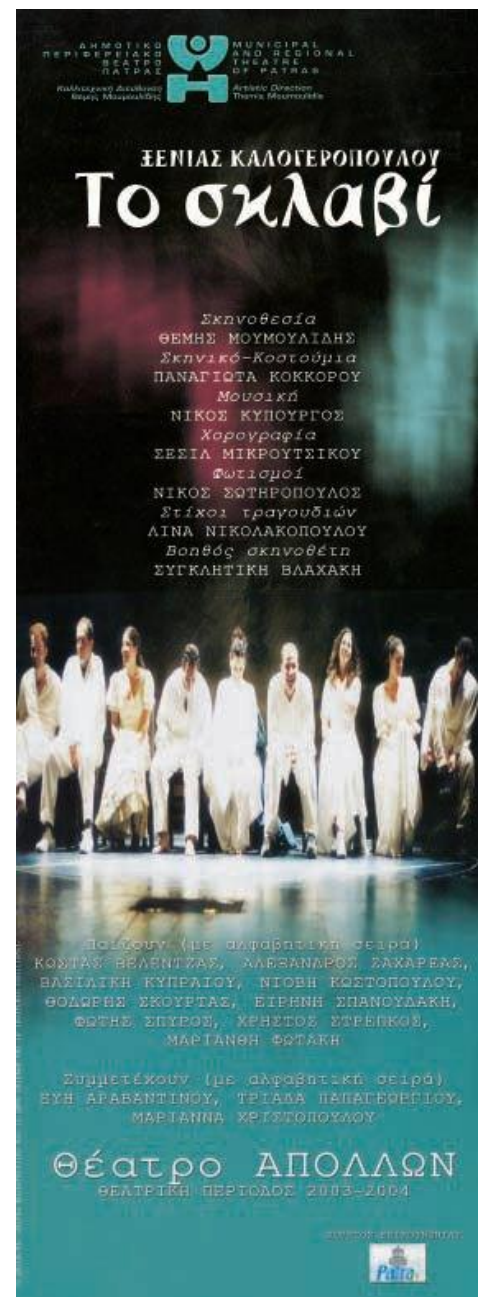
ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΥ

Φωτισμοί: ΝΙΚΟΣ

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Στίχοι τραγουδιών

ΛΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

**Βοηθός σκηνοθέτη
ΣΥΓΚΛΗΤΙΚΗ ΒΛΑΧΑΚΗ**

Παίζουν (με αλφαβητική σειρά)

**ΚΩΣΤΑΣ ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ,
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΧΑΡΕΑΣ,
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΥΠΡΑΙΟΥ,
ΝΙΟΒΗ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ,
ΘΟΔΩΡΗΣ ΣΚΟΥΡΤΑΣ,
ΕΙΡΗΝΗ ΣΠΑΝΟΥΔΑΚΗ,
ΦΩΤΗΣ ΣΠΥΡΟΣ,
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΡΕΠΚΟΣ,
ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΦΩΤΑΚΗ**

Συμμετέχουν (με αλφαβητική σειρά)

**ΕΥΗ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ,
ΤΡΙΑΔΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΥ,
ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ**

**Θέατρο Απόλλων
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2003 -2004**

 Η πρόσκληση που θα ετοιμάσετε για τους γονείς σας να είναι πιο επίσημη από αυτή που θα ετοιμάσετε για τους συμμαθητές σας.

 Το πρόγραμμα της παράστασης πρέπει να περιέχει μια περίληψη του έργου και τους συντελεστές της παράστασης.

 Τέλος, σχετικά με την αφίσα, συζητήστε στην τάξη ποιες πληροφορίες πρέπει να περιέχει και σε ποια θέση πρέπει να βρίσκονται στην αφίσα και δώστε τις κατάλληλες οδηγίες στο Σύλλογο Γονέων για να την ετοιμάσει.

Το εργαστήρι της Γλώσσας

1 Τα δίδυμα έπρεπε να γράψουν μια έκθεση για μια θεατρική παράσταση που παρακολούθησαν. Σκανταλιάρηδες, όπως ήταν, έγραψαν βιαστικά ένα κείμενο και ζήτησαν από την Ελευθερία να το διορθώσει. Βοηθήστε την Ελευθερία να διορθώσει τα ορθογραφικά λάθη των αδερφών της.

«Όλη ενθουσιαστήκαμε όταν ακούσαμε την πρόταση του κ. Μαρσέλ να πάμε στο θέατρο που είχε πρεμιέρα την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή. Το έργο που θα παρακολουθούσαμε ήταν ένα αρχέο δράμα. Θα προτιμούσαμε να ήταν μια κωμοδία, όπως οι «Όρνιθες» του Αριστοφάνη που είχαμε διαβάσει και είχαμε γελάσει πολλή. Αλλά αυτό δεν μας ένοιαζε και τόσο.

Όταν φτάσαμε στο θέατρο, αγοράσαμε ένα πρόγραμμα που έγραφε το όνομα του σκηνοθέτη, τον ηθοποιών και όλων όσοι βοήθησαν στην παράσταση. Είχε ακόμα και διαφιμήσεις.

Μια κυρία με μπλε ποδιά ζήτησε από τον κ. Μαρσέλ τα εισητήρια μας. Αυτός της εξήγησε πως είχαμε προσκλήσης αντί για εισητήρια και ότι είμαστε γάλλοι. Όταν η κυρία μας οδήγησε στις θέσεις μας, ο κ. Μαρσέλ την ευχαρίστησε με ένα φιλοδώρημα...».

2

Μετατρέψτε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο και αντίστροφα.

ευθύς λόγος

Ο δάσκαλος ρώτησε:

- Ποιος έγραψε την Αντιγόνη;**
- Ο αρχαίος ποιητής Σοφοκλής, απάντησε ένας μαθητής.**

Πλάγιος λόγος

.....

.....

.....

.....

ευθύς λόγος

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Πλάγιος λόγος

Η Άννα ρώτησε το σκηνοθέτη αν μπορεί να αλλάξει το ρόλο της με το ρόλο της Χαράς και αυτός της απάντησε πως ήταν πια πολύ αργά γιατί είχαν γίνει ήδη πολλές πρόβες.

3

Συμπληρώστε τις ερωτηματικές αντωνυμίες στο διάλογο του Στίκη με τον Μπόμπιρα:

ΠΟΙΟ, ΠΟΣΑ, ΤΙ, ΠΟΣΟΥΣ, ΤΙ

- Λοιπόν, μικρέ, _____ παιχνίδι θέλεις να σου μάθω να παίζεις;
- Εσύ, δηλαδή, _____ παιχνίδια ξέρεις;
- Πολλά! Πριν αποφασίσω, όμως, _____ παιχνίδι να σου μάθω πρέπει να μου απαντήσεις σε κάποιες ερωτήσεις.
- Εντάξει, Στίκη, _____ θέλεις να μάθεις;
- Με _____ παίχτες θέλεις να παίζεται το παιχνίδι; Σε _____ μέρος θα παίζετε; _____ θέλεις να κερδίζει ο νικητής;
- Ε! Σιγά, βρε Στίκη! Παιχνίδι θα μάθουμε ή θα κάνουμε Μαθηματικά;

4 Ο χρόνος του ρήματος, που δηλώνει ότι κάτι έγινε στο παρελθόν και τώρα που μιλάμε έχει πια τελειώσει, είναι ο
Ο χρόνος του ρήματος, που δηλώνει ότι κάτι άρχισε και τελείωσε στο παρελθόν πριν γίνει κάτι άλλο, είναι ο

Συμπληρώστε τα ρήματα που είναι στην παρένθεση στον κατάλληλο χρόνο:

► Οι μαθητές πήγαν να ζητήσουν την αίθουσα εκδηλώσεων από το διευθυντή του σχολείου και αυτός τους ρώτησε αν έχουν ετοιμαστεί για την παράσταση.

Τα παιδιά απάντησαν ότι έχουν τα πάντα έτοιμα: _____
(διαλέγω) το έργο, _____
_____ (μοιράζω) τους ρόλους.

► Τα παιδιά, όταν συναντήθηκαν με το διευθυντή του σχολείου, είχαν τα πάντα έτοιμα για την παράσταση: _____ (διαλέγω) το έργο, _____ (μοιράζω) τους ρόλους. Του είπαν επίσης ότι τα σκηνικά _____ (κατασκευάζομαι) και οι γονείς _____ (ενημερώνομαι).

5 Κυκλώστε τα χρονικά επιρρήματα στο παρακάτω κείμενο:

Τα μαθήματα Θεατρικής Αγωγής στο σχολείο κράτησαν έναν ολόκληρο μήνα και τελείωσαν χθες. Αρκετά παιδιά είχαν ήδη αρχίσει κάποια μαθήματα από πέρσι. Η δασκάλα συχνά «έπαιζε» μια σκηνή πρώτα αυτή και μετά εμείς προσπαθούσαμε να ακολουθήσουμε τις οδηγίες της. Πολύ σύντομα, όμως,

μας άφηνε να αυτοσχεδιάζουμε και τότε τα πράγματα άρχισαν να δυσκολεύουν. Με σκληρή δουλειά και πολλές πρόβες, ύστερα από λίγο καιρό, καταφέραμε να μάθουμε σωστά τους ρόλους μας. Τώρα πια είμαστε έτοιμοι για την παράστασή μας.

10 Ενότητα.

*Λέξεις φτερουγίζουν πέρα,
ταξιδεύουν στον αγέρα*

Παιχνίδια με τις λέξεις

1 Στο τέλος κάθε πρότασης σημειώστε μέσα στο κουτάκι ένα Μ για τη μεταφορά και Κ για την κυριολεξία.

Πήραν τα μυαλά του αέρα.

Η θάλασσα ήταν βαθιά.

Μη μασάς τα λόγια σου.

Το μέλι είναι γλυκό.

Βαθύ σκοτάδι απλώθηκε στο χωριό.

Το χειμώνα πέφτουν χιόνια στα βουνά.

Στην τάξη άναψε η συζήτηση.

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

2 Όταν τα παιδιά τελείωσαν το παιχνίδι με τις λέξεις, συνέχισαν να παίζουν με αινίγματα, παροιμίες και γλωσσοδέτες.

► Ο Αλέξης τους είπε δυο αινίγματα:

Από πάνω κόφτει, κάτω κόφτει
στη μέση κόρη λέει και λέει.

Τι είναι;

Μια βαρκούλα φορτωμένη
σε σπηλιά πάει και μπαίνει.

Τι είναι;

► Η Υβόνη είπε μια παροιμία:

Η γλώσσα κόκαλα δεν έχει
και κόκαλα τσακίζει.

Τι εννοούσε μ' αυτή την παροιμία;

► Στο τέλος όλοι γέλασαν με το γλωσσοδέτη που τους είπε ο Φάνης.

**Άσπρο χαρτί και ξέξασπρο
και ξέξασπρο μελάνι
και ξέξασπρος γραμματικός
ξέξασπρο γράμμα κάνει.**

3

**Θέλετε να μάθετε να παίζετε
καινούρια παιχνίδια;**

**Γράψτε στο τετράδιό σας για το
αγαπημένο σας παιχνίδι με τις
λέξεις που παίζετε με τους φίλους
σας και ανακοινώστε το στην τάξη.
Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σας
βοηθήσουν.**

- Ποιο είναι αυτό το παιχνίδι;**
- Ποια ηλικία πρέπει να έχουν οι
παίχτες;**
- Πού παίζεται;**
- Ποιοι είναι οι βασικοί
του κανόνες;**
- Τι σας αρέσει
σ' αυτό το παιχνίδι;**

4 Συνεργαστείτε με το διπλανό σας και συμπληρώστε το παιχνιδόλεξο με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση. Προσέξτε και την ομοιοκαταληξία!

(μάτι, δόντια, λαιμός, μάτια, βάλει, τρέξουν, χάλι, κουμπιά)

Μια χτένα κουτσοδόντισσα
με _____ μαύρο χάλι
πάει στον οδοντογιάτρο
μασέλα για να _____.

Απ' το _____ της βελόνας
δάκρυα δεν μπορούν να _____
κι οι βελόνες απ' τα πεύκα
κλαιν που δεν μπορούν να πλέξουν.

Ο _____ απ' το μπουκάλι
Που 'χει τάπα για κεφάλι
με πονόλαιμο είναι πάλι
βραχνιασμένος κακό _____.

Της κουζίνας μας τα _____
δε φορούν ποτέ γυαλιά
και κουμπότρυπες δεν έχουν
τα πολλά της τα _____.

*Θέτη Χορτιάτη, Παιχνιδόλεξο, εκδ.
Κέδρος, Αθήνα, 1986 (διασκευή)*

Γλωσσική αυτοβιογραφία

1 Διαλέξτε την κατάλληλη
αόριστη αντωνυμία από το
συννεφάκι και συμπληρώστε
τα κενά για να διαβάσετε τι έγινε
σε μια σχολική τάξη.

κάποιο, ένας, κάμποσες, τίποτα,
μερικοί, κανείς, άλλοι

_____ δάσκαλος διάβασε
_____ μύθο του Αισώπου
στην καθαρεύουσα. _____
μαθητές κατάλαβαν _____

λέξεις, ενώ _____ δεν
μπόρεσαν να καταλάβουν
_____. Όταν ο δάσκαλος
ζήτησε να του διηγηθούν με λίγα
λόγια την ιστορία, _____
δε σήκωσε το χέρι του.

2 Θυμηθείτε το οριστικό άρθρο
(ο, η, το) και το αόριστο άρθρο
(ένας, μια, ένα) και συμπληρώστε
τον παρακάτω μύθο.

_____ λύκος και _____ γριά
_____ φορά, _____ λύκος
που πεινούσε πολύ, γύριζε εδώ κι
εκεί ζητώντας τροφή. Έφτασε τέλος
σε _____ μέρος κι άκουσε _____
γριά να λέει σε _____ μικρό που
έκλαιγε: «Αν συνεχίσεις να κλαις,
θα σε δώσω να σε φάει _____
λύκος, και τώρα μάλιστα». _____
λύκος πίστεψε πως _____ γριά

το 'λεγε στ' αλήθεια και περίμενε πολλή ώρα. Σαν βράδιασε, άκουσε πάλι τη γριά να γλυκομιλεί στο μικρό και να του λέει: «Μικρό μου, σαν φτάσει _____ λύκος, θα τον σκοτώσουμε». Τ' άκουσε αυτά _____ λύκος κι έφυγε μονολογώντας: «Εδώ, άλλα λένε κι άλλα κάνουν».

Αισώπου Μύθοι, απόδοση Θαν. Θεοδωράκη, εκδ. Άλμα, Αθήνα

3 Μπορείτε να βρείτε στο κείμενο και να γράψετε

► πώς φαινόταν στο συγγραφέα ότι γύρω του όλοι μιλούσαν;

_____.

► πώς του φαινόταν ότι δε μιλούσε σαν κι αυτόν κι η γάτα του;

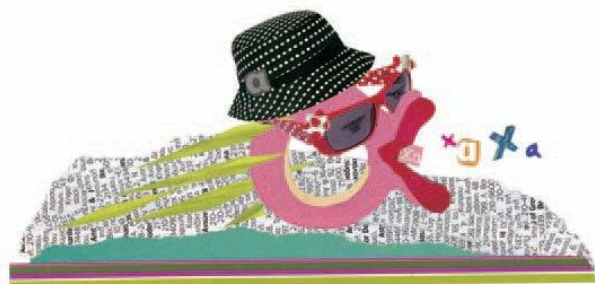
_____.

Μερικές φορές το αχώριστο μόριο α- (που δηλώνει άρνηση, στέρηση ή έλλειψη) μπαίνει μπροστά σε κάποιες λέξεις. Τότε, η λέξη που σχηματίζεται εκφράζει το αντίθετο από το δεύτερο συνθετικό της, π.χ. κακός- άκακος

Μπροστά από φωνήεν το αχώριστο μόριο α- γίνεται αν-, π.χ. ώριμος-ανώριμος

► Για να μάθετε τις σκανταλιές του μικρού «α», συμπληρώστε στο ποιηματάκι που ακολουθεί τα κενά με τις αντίθετες λέξεις από αυτές που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα.

Οι σκανταλιές του μικρού «α»

**Αχ! Τι έπαθε το «α»
τρελάθηκε παιδιά
κι όλο κάνει σκανταλιές
και του κόσμου ζαβολιές.**

**Τους ανθρώπους στο χωριό
που 'τανε πολύ γνωστοί,
_____ τους έκανε
και δεν έχουν μιλημό.**

**Πέρασε απ' τη Φανή
τη μικρή, τη γελαστή
_____ την έκανε με μια
και δε βγάζει τσιμουδιά.**

**Και το Μίμη το μικρό
τον καλό και δυνατό
_____ τον έκανε
ψήνεται στον πυρετό.**

Και δεν έφτανε αυτό
πήρε και το «ν» παρέα
και τα ήσυχα παιδιά
τα 'κανε _____.

Κι εγώ που ήμουν ικανή
πολύ να τους μαλώσω
με κάνανε _____.
Πώς τώρα να θυμώσω;

*Ζωή Γκενάκου, Η ποίηση
και ο παιδικός λόγος,
εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004*

4 Γράψτε κι εσείς στο τετράδιό
σας πώς πρωτογνωρίσατε μια ξένη
γλώσσα. Οι ερωτήσεις της Ραλλούς
θα σας βοηθήσουν:

Ποια ήταν η ξένη γλώσσα
που ακούσατε; Πού και
από ποιον; Τι σας έκανε εντύπωση;

Ποια είναι η σχέση σας
με αυτή τη γλώσσα;
Μαθαίνετε κάποια ξένη γλώσσα;

Πού θα τη χρησιμοποιήσετε; Έχετε
διαβάσει κανένα βιβλίο, έχετε
παρακολουθήσει κάποια ταινία
στην ξένη γλώσσα που μαθαίνετε
χωρίς ελληνικούς υπότιτλους;

Χορεύοντας με... ανήκουστους ήχους

1 Γράψτε τις λέξεις που είναι
στην παρένθεση, μόνο στις
προτάσεις στις οποίες φανερώνουν
τον τρόπο, είναι δηλαδή τροπικά
επιρρήματα.

1. (καλά)

 Διάβασε τα _____ νέα στην
εφημερίδα.

 Καθόταν στην τελευταία σειρά και δεν έβλεπε τον πίνακα

_____.

2. (γρήγορα)

 Πέρασε το δρόμο _____ χωρίς να κοιτάξει το φανάρι.

 Ο πατέρας μου παρακολουθεί αγώνες με _____ αυτοκίνητα.

3. (ήσυχα)

 Το μεσημέρι παίζουμε στη γειτονιά _____ και δεν ενοχλούμε κανέναν.

 Η τάξη μας έχει τα πιο _____ παιδιά του σχολείου.

4. (δύσκολα)

 _____ προβλήματα είναι όσα έχουν περισσότερες από τρεις πράξεις.

 Νικήσαμε πολύ _____ στους τοπικούς σκακιστικούς αγώνες.

2 Διαβάστε πώς περιέγραψε τη βραδιά της παράστασης της Ευγενίας ο δημοσιογράφος συμπληρώνοντας τα κενά με τις μετοχές των ρημάτων που είναι στην παρένθεση:

Η παράσταση είχε μεγάλη επιτυχία. Τα παιδιά έδωσαν τον καλύτερο εαυτό τους _____ (χορεύω), _____ (χαμογελώ) και πολλές φορές _____ (παίζω) με τους θεατές. Στο τέλος, όλοι σηκωθήκαμε όρθιοι _____ (χειροκροτώ), _____ (δείχνω) μ' αυτόν τον τρόπο την αγάπη μας στα παιδιά.

_____ (θέλω) να συναντήσω την Ευγενία, ανέβηκα στη σκηνή και της έδειξα το θαυμασμό μου

_____ (λέω) «Μπράβο» στη
Νοηματική Γλώσσα. Αυτή
_____ (διαβάζω) τα χείλη μου
με ευχαρίστησε και βιάστηκε να
γυρίσει στην ομάδα της _____
(τρέχω) πίσω από τα σκηνικά.

Γραφή, η μνήμη των ανθρώπων

1 Τα πρώτα αλφάβητα που εφευρέθηκαν δεν είχαν φωνήεντα. Έτσι, π.χ. η λέξη **ΒΡΣΚ** σήμαινε «βρίσκω» αλλά και «έβρισκα». Θέλετε και εσείς να γίνετε εξερευνητές και να ανακαλύψετε το κείμενο που είναι στην επιγραφή;

► Γράψτε εδώ τι μπορεί να λέει η επιγραφή.

**ΒΡΣ ΤΝ ΚΡΜΜΝ
ΣΦΡΓΔ Τ ΔΣΚ**

► Πιο κάτω στην επιγραφή υπήρχαν κι άλλες λέξεις. Γράψτε κάτω από κάθε λέξη τις πιθανές σημασίες της.

ΓΡΦ

ΣΜΒΛ

ΓΡΜΜ

ΧΡΚΤΡΣ

2 Φτιάξτε χρονικές προτάσεις, για να δείξετε πότε έγιναν αυτά που μας λέει η κύρια πρόταση. Χρησιμοποιήστε κάθε φορά τον κατάλληλο χρονικό σύνδεσμο.

 Πρέπει να έχω τελειώσει τα μαθήματα μου. (Γυρίζει η μητέρα μου από τη δουλειά)

 Δεν του αρέσει να τον ενοχλούν.
(Τρώει το φαγητό του)

 Ζήτησε συγγνώμη.
(Κατάλαβε το λάθος της)

 Τα βιβλία ήταν λίγα και ακριβά.
(Ανακαλύφθηκε η τυπογραφία)

 Περιμέναμε στην αίθουσα
αναμονής του σταθμού.
(Ήρθε το τρένο)

3 Στα παρακάτω σύμβολα βλέπουμε τη λέξη «πουλί» σε διαφορετικές γραφές από το 3500 π.Χ. μέχρι σήμερα. Η Ραλλού σας προτείνει να φτιάξετε μια αφίσα για την τάξη σας με κείμενα από διάφορες γλώσσες και γραφές.

► Χωριστείτε σε ομάδες, διαλέξτε κάποια γραφή και δημιουργήστε τα δικά σας σύμβολα για τις λέξεις: λόφος, φεγγάρι, δέντρο, λίμνη, γάτα.

► Διαλέξτε τρεις από τις παραπάνω λέξεις - σύμβολα και γράψτε μια μικρή ιστορία. Μην ξεχάσετε κάθε φορά που χρησιμοποιείτε αυτές τις λέξεις να γράφετε το αντίστοιχο σύμβολο.

«Πουλί» - πρώτη
Σουμεριακή γραφή
περίπου 3500 π.Χ.

«Πουλί» - Σφηνοειδής
περίπου 3000 π.Χ.

«Πουλί» - Ιερογλυφική
περίπου 3000 π.Χ.

«Πουλί» - Κινέζικη
20ος αιώνας

«Πουλί» - γραφή
Μπράιγ 20ος αιώνας

*Επικοινωνία, εκδόσεις Ερευνητές,
Αθήνα, 2001.*

4 Μερικές φορές κάποια μηνύματα αλληλογραφίας έπρεπε να μείνουν κρυφά στους υπόλοιπους και να διαβαστούν μόνο από τον

παραλήπτη τους. Γι' αυτό το λόγο χρησιμοποιούσαν διάφορους τρόπους **κρυπτογραφίας**. Έγραφαν ανάποδα, ανακάτευαν τα γράμματα των λέξεων, τις συλλαβές μεταξύ τους κ.ά., ώστε το μήνυμα να μη διαβάζεται εύκολα από άλλους. Γράψτε και εσείς ένα **κρυφό** μήνυμα στους φίλους σας με **αόρατο μελάνι** που να μπορεί να διαβαστεί μόνο από αυτούς. **Από τη μια μεριά του χαρτιού γράψτε με κανονικό μελάνι αλλά από την άλλη μεριά γράψτε το μήνυμα σας με ...χυμό λεμονιού.**

Κόψτε ένα λεμόνι και στίψτε το σ' ένα ποτήρι. Βουτήξτε την πένα σας μέσα στο λεμόνι, ώσπου να υγρανθεί καλά η μύτη της, όχι όμως πάρα πολύ, για να μην κάνετε κηλίδες! Γράψτε με σταθερά και μεγάλα γράμματα για να μπορούν να

διαβαστούν καλύτερα. Μέχρι να τελειώσετε το γράμμα σας η αρχή θα έχει γίνει κίολας αόρατη. Και τώρα, πώς θα διαβαστεί το γράμμα σας;

Θερμαίνοντας το χαρτί επάνω από μια φλόγα κεριού με τη γραφή προς τη φλόγα. Προσέξτε όμως να μην πιάσει φωτιά το χαρτί, γιατί τότε η γραφή σας θα γίνει για τα καλά αόρατη! Με το ζέσταμα, το αόρατο γράψιμο γίνεται σιγά σιγά καφετί και ορατό, κι έτσι μπορεί να διαβαστεί.

Λεονάρ Ντε Βρις, Το πρώτο βιβλίο των πειραμάτων, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1987

Το εργαστήρι της Γλώσσας

1 Στο τέλος κάθε πρότασης σημειώστε μέσα στο κουτάκι ένα Μ για τη μεταφορά και Κ για την κυριολεξία.

 Είναι ένα πραγματικά χρυσό παιδί.

 Η θεία μου φορούσε ένα χρυσό ρολόι.

 Το ποτήρι ράγισε από το πολύ ζεστό τσάι.

 Μου ράγισε την καρδιά με αυτά που μου είπε.

 Τα χρόνια έσκαψαν το πρόσωπο του παππού.

 Ο κηπουρός έσκαβε τον κήπο με προσοχή.

 Το φάρμακο ήταν πικρό
αλλά έπρεπε να το πιω.

 Του είπε πολύ πικρά λόγια.

2 Υπογραμμίστε τις αντωνυμίες
στις παρακάτω προτάσεις και
γράψτε τες στην κατάλληλη στήλη
του πίνακα που ακολουθεί:

 Ποιος σου είπε ότι έφαγα κι άλλο
γλυκό;

 Υποστήριζε ότι μόνο η δική του
γνώμη ήταν η σωστή.

 Από τα λόγια της καταλάβαμε ότι
ενδιαφέρεται μόνο για τον εαυτό
της.

 Πόσες φορές σε ρώτησε ο πατέ-
ρας σου αν θέλεις να σου φέρει
κάτι από το περίπτερο και εσύ του
απάντησες «Δεν θέλω τίποτα»;

 Μερικοί ψαράδες με τις βάρκες τους βοήθησαν το δελφίνι να ξαναβγεί στο πέλαγος.

προσωπικές	κτητικές	αυτοπαθείς

ερωτηματικές	αόριστες

3 Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με μια μόνο λέξη.

❁ Τα λουλούδια του κήπου έμειναν καιρό _____ (δεν ποτίστηκαν) και ξεράθηκαν.

❁ Άνθρωπος _____ (δεν ξέρει γράμματα), ξύλο _____ (δεν έχει πελεκηθεί).

❁ Οι θεατές περίμεναν _____ (χωρίς υπομονή) την έναρξη της συναυλίας.

❁ Όλη τη νύχτα έμεινα _____ (χωρίς ύπνο) από τη φασαρία στο δρόμο.

4

Διαβάστε στο παρακάτω απόσπασμα από ένα άρθρο για μια μέρα στην τάξη της Ευγενίας και υπογραμμίστε τις φράσεις που δηλώνουν τρόπο:

«Η μικρή Ευγενία ακούει με τα μάτια και μιλάει με τα χέρια και με τις εκφράσεις. Διηγείται με θάρρος στα υπόλοιπα παιδιά της τάξης ένα παραμύθι.

Βλέπει το βιβλίο με τις εικόνες, μεταφράζει στη γλώσσα της, την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα και διηγείται με τις κινήσεις των χεριών και του σώματος, με γκριμάτσες, με τα μάτια. Γελάει ολόχαρη που τα κατάφερε. Τη θέση της παίρνει ο Αριστείδης, ένα διστακτικό παιδί ως πριν από λίγο καιρό. Τώρα διηγείται με κέφι τη δική του ιστορία με νοήματα. Και τα υπόλοιπα

παιδιά σηκώνουν ψηλά τα χέρια τους κουνώντας τα ρυθμικά. Τους χειροκροτούν στη γλώσσα τους!»

*Γκαζμέτ Καπλάνι,
εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, 10/03/1999
(διασκευή)*

5 Συμπληρώστε το νόημα των προτάσεων, σχηματίζοντας χρονικές προτάσεις με τους συνδέσμους που είναι στην παρένθεση:

_____ ,

θα πάμε εκδρομή. (αφού)

Άρχισαν να ανεβαίνουν το βουνό

(μόλις)

🌸 **Στενοχωριέμαι** _____
_____ **(όποτε)**

🌸 _____,
είμαι πολύ προσεκτικός. (όταν)

🌸 **Θα παίζουμε στην πλατεία**

_____ **(ώσπου)**

🌸 **Περιμέναμε αρκετή ώρα**

_____ **(ωστόσο)**

11 Ενότητα

Γελάσαμε με την ψυχή μας Ο Μπελάς κι ο Ρουμπούρης

1 ▶ Χρωματίστε τις λέξεις που ομοιοκαταληκτούν σε καθεμιά από τις παρακάτω στροφές των ποιημάτων.

Ο παπαγάλος

Σαν έμαθε τη λέξη “Καλησπέρα”
ο παπαγάλος είπε ξαφνικά:
“Είμαι σοφός, γνωρίζω Ελληνικά,
τι κάθομαι δω πέρα;”

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Ο χορός του κάβουρα

Μπήκε ο κάβουρας στο κέφι.
Στέλνει να του φέρουν ντέφι. Το
'μαθαν και τα πουλιά φέρνουν
φλάουτα και βιολιά.

Χάρης Σακελλαρίου

Καλημερούδια

Με τι καμάρι περπατεί
την κούκλα της κρατώντας
και με ένα σπάγκο το γατί
ξοπίσω της τραβώντας!

Αλέξανδρος Πάλλης

είδη
ομοιοκαταληξίας

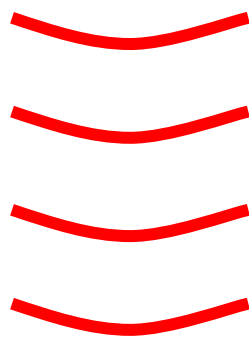
ζευγαρωτή
πλεχτή
σταυρωτή

► Η Ραλλού σας δείχνει τα είδη της ομοιοκαταληξίας σε ένα ποίημα. Τι ομοιοκαταληξία έχει η καθεμία από τις παραπάνω στροφές; Γράψτε το είδος της στην κενή γραμμή που βρίσκεται κάτω από κάθε στροφή.

Ζευγαρωτή

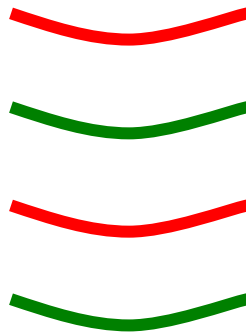
1ος στίχος
2ος στίχος
3ος στίχος
4ος στίχος

Όταν οι στίχοι ομοιοκαταληκτούν
σε ζευγάρια.

Πλεχτή

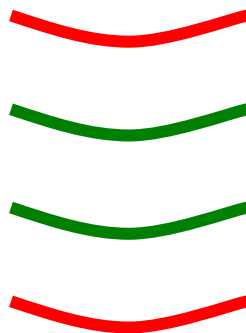
1ος στίχος
2ος στίχος
3ος στίχος
4ος στίχος

Όταν οι στίχοι
που ομοιοκαταληκτούν πλέκονται.

Σταυρωτή

1ος στίχος
2ος στίχος
3ος στίχος
4ος στίχος

Όταν οι στίχοι
ομοιοκαταληκτούν σταυρωτά.

2 Κοιτάξτε ξανά το ποίημα
«Ο Μπελάς κι ο Ρουμποτύρης».

- Υπογραμμίστε τις λέξεις που ομοιοκαταληκτούν στην πρώτη στροφή και βρείτε τι είδους ομοιοκαταληξία έχει η στροφή.
- Μετρήστε τον αριθμό των συλλαβών που έχει ο καθένας από τους τρεις πρώτους στίχους. Τι παρατηρείτε;

3 Ο Μπελάς και ο Ρουμπούρης ήταν δυο γάτοι αστείοι, πονηροί, τολμηροί, απρόσεκτοι και ζημιάρηδες.

Οι γάτες ήταν το αγαπημένο ζώο του ποιητή και γι' αυτό αφιέρωσε σε αυτές πολλά ποιήματα. Περιγράψτε κι εσείς στο τετράδιό σας το ζώο που αγαπάτε πιο πολύ. Η Ραλού θα σας βοηθήσει με τις ερωτήσεις της στην περιγραφή σας.

- ▶ Ποιο ζώο είναι; Ποιο είναι το όνομά του; Ζει μαζί σας ή κάπου αλλού;
- ▶ Πώς είναι; Γράψτε κάποιες λεπτομέρειες από την εξωτερική του εμφάνιση που το κάνουν ξεχωριστό.
- ▶ Πώς συμπεριφέρεται; Τι συνήθειες έχει;
- ▶ Πώς περνάτε μαζί; Διηγηθείτε μια ιστορία από τη ζωή σας μαζί του που ήταν σημαντική.
- ▶ Τι νιώθετε γι' αυτό το ζώο;

Αξιολογώ το γραπτό μου

1. Έγραψα ποιο ζώο είναι, πού ζει και πώς περνάω μαζί του;
2. Έγραψα πώς είναι εξωτερικά και ποιες είναι οι συνήθειες του;
3. Έγραψα για τα συναισθήματά μου γι' αυτό το ζώο;

4. Χρησιμοποίησα επίθετα στην περιγραφή μου;
5. Χώρισα το γραπτό μου σε παραγράφους;
6. Έψαξα στο λεξικό μου για την ορθογραφία δύσκολων λέξεων;

4 Τι θα λέγατε να παίξουμε τις σκανταλιές των γάτων με παντομίμα; Η παντομίμα δε χρειάζεται ούτε λόγια ούτε σκηνικά. Μπορείτε μόνο με τις κινήσεις, τις γκριμάτσες ή τις χειρονομίες σας να κάνετε τους άλλους να καταλάβουν άμεσα το θέμα σας και να γελάσουν.

Διαλέξτε με το διπλανό σας μια σκανταλιά των γάτων, σκεφτείτε τον τρόπο που θα την παρουσιάσετε και αφήστε τους άλλους να τη μαντέψουν!

Ο Αργύρης και το πρόβλημα

1 Σκεφτείτε τι θα κάνατε εσείς αν ήσαστε στη θέση του Αργύρη. Σας έτυχε να πάτε κάποτε αδιάβαστοι ή όχι αρκετά διαβασμένοι στο σχολείο; Τι κάνατε; Γράψτε τη δική σας ιστορία στο τετράδιό σας με ζωντανό και εύθυμο τρόπο, όπως στο κείμενο που διαβάσατε.

- ▶ Πότε και πού συνέβησαν αυτά που διηγούμαι;
- ▶ Ποια άλλα πρόσωπα πήραν μέρος στην ιστορία;
- ▶ Τι ακριβώς έγινε;
- ▶ Πώς έγινε;
- ▶ Γιατί έγινε;
- ▶ Ποια ήταν τα αποτελέσματα;
- ▶ Ποιες ήταν οι σκέψεις σας και τα συναισθήματά σας;

Σε μια διήγηση χρησιμοποιούμε ρήματα συνήθως σε παρατατικό και αόριστο. Για να κάνουμε όμως τη διήγηση μας πιο ζωντανή μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ρήματα και σε χρόνο ενεστώτα.

Αξιολογώ το γραπτό μου

1. Ακολούθησα τις οδηγίες της Ραλλούς;
2. Διηγήθηκα το γεγονός που έζησα με τρόπο που να κάνει τους άλλους να γελάσουν;
3. Χρησιμοποίησα ρήματα σε πρώτο ενικό πρόσωπο;
4. Χρησιμοποίησα ρήματα στο παρελθόν;
5. Χώρισα το γραπτό μου σε παραγράφους;

6. Χρησιμοποίησα τα κατάλληλα σημεία στίξης;
7. Μήπως έγραψα πολλές φορές τις ίδιες λέξεις;
8. Πρόσεξα την ορθογραφία των λέξεων;
9. Έγραψα για τα συναισθήματα και τις σκέψεις μου;
10. Μήπως τελείωσα τη διήγηση μου πολύ απότομα;

2 Ο Αργύρης μες στην ταραχή του μπέρδεψε τα λόγια του. Στις παρακάτω φράσεις του, κάποιες λέξεις δε χρειάζονται, κάποιες λέξεις λείπουν ή δεν είναι στο σωστό τους τύπο.

Βρείτε πού είναι το λάθος και ξαναγράψτε σωστά αυτά που ήθελε να πει ο Αργύρης.

 Χτες το βράδυ έκοψα για ξύλα με την κοσόρα και έκοψα με το δάχτυλό μου.

 Το δάχτυλο με πόνεσαν πολύ.

 Κατόπιν, το έδεσα ένα επίδεσμο.

 Δεν μπορούσα να γράψω με δεμένο δάχτυλο.

3 Αντιγράψτε το παρακάτω κείμενο αντικαθιστώντας τις υπογραμμισμένες φράσεις με μία λέξη!

Ο Αργύρης δεν αισθανόταν καλά γιατί είχε (τον πονούσε η κοιλιά του). Χτες είχε (τον πονούσε το κεφάλι του) και (τον πονούσε ο λαιμός του). Τελικά, σήμερα αποφάσισαν να πάνε στο γιατρό αφού είχε και (τον πονούσε το δόντι του).

4 Το πρόβλημα που έβαλε ο δάσκαλος στον Αργύρη του φάνηκε δύσκολο. Γράψτε, σε συνεργασία με το διπλανό σας, τι θα κάνατε εσείς για να το λύσετε και διαπιστώστε έτσι αν πράγματι ήταν δύσκολο. Μετά, αν θέλετε, λύστε το!

Φρουτοπία

1 ▸ Αναζητήστε στο λεξικό σας τη σημασία των παρακάτω λέξεων του κόμικ και γράψτε τον ορισμό τους δίπλα από αυτές:

καθήκον:

.....

σειρήνα:

.....

αυτόγραφο:

.....

μνημείο:

.....

► Γράψτε τώρα μια δική σας πρόταση για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

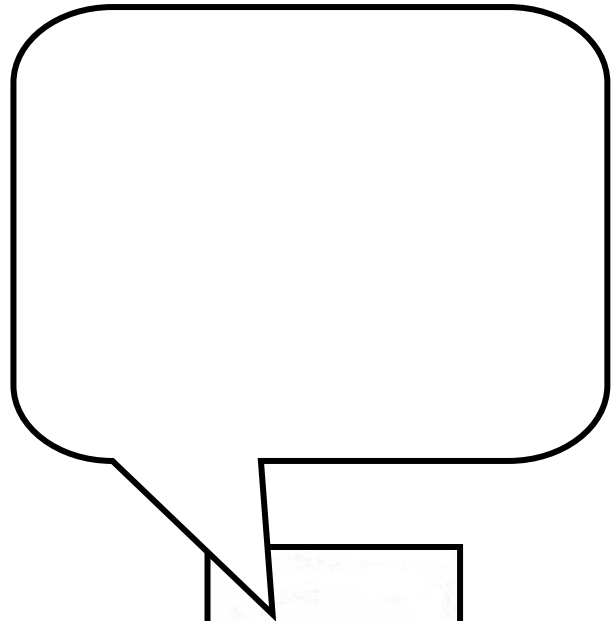
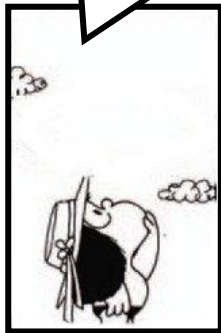
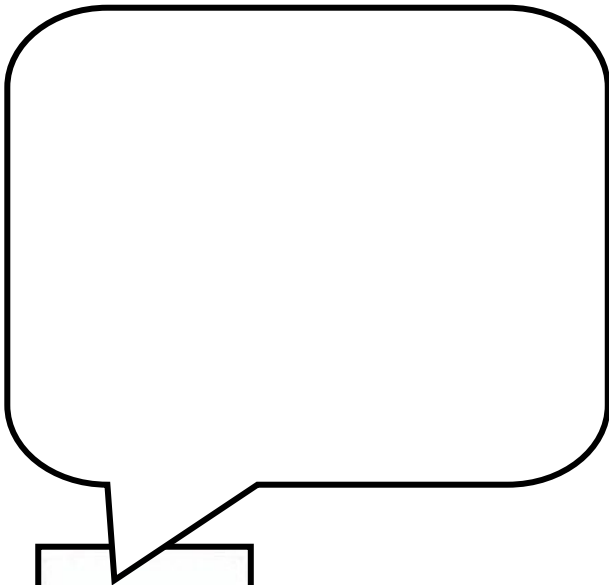
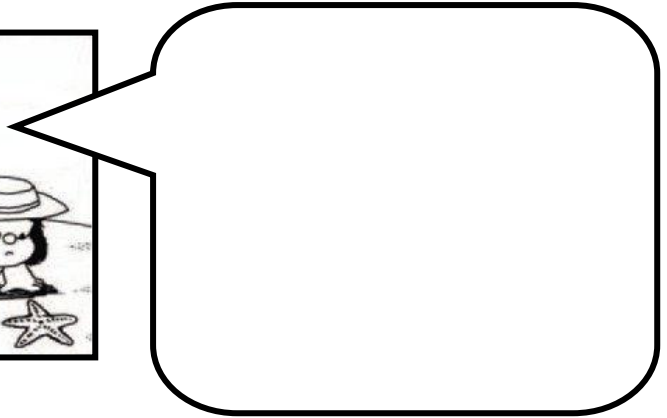
.....

.....

.....

.....

2 Η Μαφάλντα βρέθηκε στην παραλία. Συμπληρώστε στα συννεφάκια τις σκέψεις της:

**Quino, Μαφάλντα,
εκδ. ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ / ΜΕΔΟΥΣΑ,
Αθήνα, 1991 (διασκευή)**

3 Ο Ευγένιος Τριβιζάς έγραψε μια ιστορία με ήχους. Στην εκτύπωση όμως μπερδεύτηκαν οι ήχοι που συνόδευαν την ιστορία του. Βοηθήστε τον τυπογράφο να διορθώσει τα λάθη γράφοντας στο κουτάκι το σωστό ήχο:

«Ο Σάββας κοιμόταν του καλού καιρού και ροχάλιζε:

– **Μπεεεεε! Μπεεεεε!**

Ξαφνικά ακούστηκε ένα χτύπημα στην πόρτα:

Χρρρρρρρρρρρρρρρρρρ...

Ήταν ο φίλος του ο Χάρης που ήταν συναχωμένος και φταρνίστηκε:

– **Φσσσσς, φσσσσς.....**

–Τι λες, πάμε μια βόλτα στο δάσος;
πρότεινε ο Σάββας. - Και δεν πάμε;
είπε ο Χάρης και έβηξε:

– **Γκαπ! Γκουπ! Γκαπ! Γκουπ!**

Όλα στην εξοχή ήταν υπέροχα. Τα
πουλάκια κελαηδούσαν:

– **Τοκ τοκ! Τοκ τοκ!**

Ο άνεμος φύσαγε ανάμεσα στα
κλαδιά:

Αααααααψού! Ααααααααψού!

Ξυλοκόποι έκοβαν ξύλα:

– **Χα χα χα! Χο χο χο!**

Και τα αρνάκια βελάζανε:

– Τραλαλά! Τραλαλά!

Οι δύο φίλοι γύρισαν στο σπίτι
αργότερα γελώντας:

– Τσίου! Τσίου! Τσίου!

και τραγουδώντας:

– Γκουχ! Γκουχ! Γκουχ!

*Διακοπές με τον Ευγένιο Τριβιζά
στο νησί των πυροτεχνημάτων,
Η σπανακόπιτα του τσάρου, εκδ.
Πατάκη, Αθήνα, 2003, (διασκευή)*

4 Ένα παιδικό περιοδικό κάνει
αυτόν το μήνα ένα διαγωνισμό
κόμικ για παιδιά του δημοτικού
σχολείου. Η τάξη σας αποφάσισε να
πάρει μέρος στο διαγωνισμό, αφού
το βραβείο είναι μια συλλεκτική

σειρά από τα πιο αγαπητά παιδικά κόμικ!

Δουλέψτε σε ομάδες. Φέρτε στην τάξη αγαπημένα σας κόμικς και παρατηρήστε τα. Η Ραλλού θα σας βοηθήσει να φτιάξετε μια ωραία εικονογραφημένη ιστορία δίνοντάς σας μερικές συμβουλές:

► Πρώτα πρέπει να βρείτε την ιδέα της ιστορίας.

Να μερικές ιδέες:

- ◆ Ένας σκύλος δεν ξέρει να γαβγίζει. Νομίζει ότι μπορεί να πάρει μαθήματα από ένα γάτο. Φυσικά εκείνος του μαθαίνει να νιαουρίζει. Έτσι,...
- ◆ Ένα κορίτσι παραπονιέται σε κάποια φίλη της ότι αγόρασε ένα ζευ-

γάρι παπούτσια και το αριστερό τη στενεύει λιγάκι. Η φίλη της διαπιστώνει ότι έχει αγοράσει δύο δεξιά...

► Χρησιμοποιήστε μόνο τέσσερα τετραγωνάκια φροντίζοντας με το τελευταίο να εντυπωσιάσετε τον αναγνώστη.

► Αποφασίστε τα χρώματα που θα χρησιμοποιήσετε, τα ονόματα των ηρώων, τον τόπο όπου θα συμβεί η ιστορία σας.

Αξιολογώ το γραπτό μου

- 1. Τα συννεφάκια μετά λόγια των ηρώων ταιριάζουν με τα σκίτσα μου;**
- 2. Τα σκίτσα μου είναι τέτοια, ώστε κάποιος να αναγνωρίζει τους ήρωες σε όλα τα τετραγωνάκια (με βάση τα μαλλιά τους, τα ρούχα τους, κ.ά.);**

3. Μπορεί κάποιος να καταλάβει πού και πότε συμβαίνουν αυτά που διηγείται η ιστορία;
4. Άφησα την έκπληξη για το τέλος;
5. Χρησιμοποίησα επιφωνήματα, διάφορους ήχους και γκριμάτσες για να δείξω τα συναισθήματα των ηρώων;

Τρύπωνας ο φαφαγάλος

1 Μια μέρα ο Τρύφωνας επισκέφτηκε την τάξη της Αλεξάνδρας:
– Κυρία, κυρία! Ένας παπαγάλος έξω απ’ το παράθυρο! φώναξαν τα παιδιά.

Ήταν ο Τρύφωνας. Είχε κολλήσει το μουσκεμένο ράμφος του πάνω στο κλειστό τζάμι και τα πανέξυπνα ζωηρά μάτια του ήταν καρφωμένα πάνω στη δασκάλα. Τα παιδιά

σηκώθηκαν όρθια και

.....

Βάλτε τη φαντασία σας να δουλέψει και συνεχίστε στο τετράδιό σας την ιστορία με τον Τρύφωνα που μπαίνει στην τάξη της Αλεξάνδρας. Προσπαθήστε η ιστορία σας να κάνει τους συμμαθητές σας να γελάσουν.

Για να τα καταφέρετε μην ξεχνάτε ότι:

► **Γέλιο προκαλεί μια σειρά από αστεία γεγονότα που μπορούν να συμβούν σε κάποιον χωρίς να τα περιμένει.**

► **Φτιάξτε διάλογους για να γίνει πιο ζωντανή η ιστορία σας.**

2 Διαβάστε τον παρακάτω διάλογο ανάμεσα στον παπαγάλο και στην κυρία Καλλιόπη:

Συμπληρώστε τα σημεία στίξης που βρίσκονται μέσα στο συννεφάκι, για να διαβάσετε τι άκουσαν ένα πρωινό ο Μάριος και η Αλεξάνδρα, φεύγοντας για το σχολείο.

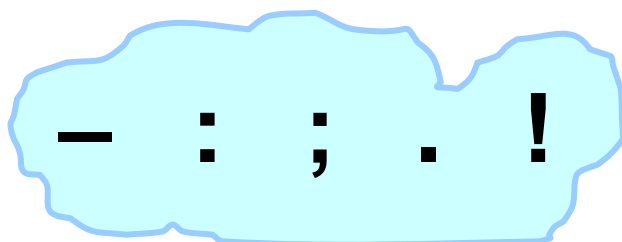
Βγήκαμε απ' το σπίτι Ο Μάριος κλείδωσε κι έβαλε το κλειδί στην τσάντα του Κοντεύαμε να φτάσουμε στην εξώπορτα της αυλής, όταν ακούσαμε τη φωνή της κυρίας Καλλιόπης

Τρύφωνα

Μη με πωνάζεις τώρα Καλλιόφη, βλέπω τα Φρωινάκια

Πάλι μπροστά στην τηλεόραση κάθεται

Μα άμα κάτσω από φίσω δε βλέπω τίποτα

3 Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα γράφοντας τα ρήματα στον αόριστο και στον κατάλληλο τύπο.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
ανεβαίνω	
κατεβαίνουμε	
βγαίνει	
μπαίνετε	
πηγαίνουν	
βλέπεις	
λέω	
πίνουμε	
μένεις	
φεύγετε	
έρχομαι	
παίρνουν	
πλένεις	
βρίσκετε	
τρώω	

4 Ο Τρύφωνας έχει βαρεθεί να ακούει την κυρία Καλλιόπη να του λέει τι να κάνει. Έτσι κι αυτός, σαν παπαγάλος που είναι, όποτε του δίνεται η ευκαιρία, κάνει τα ίδια με το Μάριο και την Αλεξάνδρα.

Χρησιμοποιώντας τα υπογραμμισμένα ρήματα στα λόγια της κυρίας Καλλιόπης βοηθήστε τον Τρύφωνα να πει στα παιδιά τι να κάνουν.

**Η κυρία Καλλιόπη
στον Τρύφωνα.**

Βγες από την κρυψώνα σου.

Ανέβα στην ταράτσα.

Κατέβα από το δέντρο.

Μπες γρήγορα μέσα στο σπίτι.

Πες μου τι ξέρεις για τα καναρίνια.

Πιες όλο το γάλα σου.

Έλα να μου πεις το μάθημά σου.

Μείνε να μου κάνεις λίγη παρέα.

Βρες το καπέλο σου.

Φάε όλη σου τη σούπα!

Ο Τρύφωνας στα παιδιά.

Βγείτε από την κρυψώνα σας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Το εργαστήρι της Γλώσσας

1 Για να μάθετε περισσότερα για τους παπαγάλους, συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τα ουδέτερα ουσιαστικά που βρίσκονται μέσα στις παρενθέσεις, στην κατάλληλη πτώση και στον κατάλληλο αριθμό.

Οι παπαγάλοι ξεχωρίζουν από τη μορφή του (ράμφος) τους που είναι καμπυλωτό και από τα έντονα χρώματα τους. Αυτοί που ζουν στα (δάσος) είναι εξαιρετικά πολύχρωμοι. Το (μέγεθος) τους διαφέρει από (είδος) σε (είδος). Το μέσο (μήκος) τους είναι από

**25 - 35 εκατοστά μαζί με την ουρά.
Σχηματίζουν (ζεύγος)
και μένουν μαζί μέχρι το
(τέλος) της ζωής τους.
Η ζωή κάποιων
(είδος) ξεπερνά τα 60 χρόνια. Οι
παπαγάλοι μπορούν να
αναπαράγουν ήχους που ακούνε.**

2 Υπογραμμίστε τα επιφωνήματα
στις παρακάτω προτάσεις και
αντιστοιχίστε τα με τη σημασία
τους:

**Α! Τα καινούρια παπούτσια σου,
Αλεξάνδρα, είναι καταπληκτικά.**

○

○ έπαινος

**Θέλω να δοκιμάσω το γλυκό,
Καλλιόπη, αλλά... άου!**

○

○ απορία

Με πονάει ακόμα το δόντι μου.

**Αντε! Κάνε γρήγορα. Θα φύγει
το λεωφορείο.**

○

○ θαυμασμός

**Ε! Ποιος σου είπε τα νέα από
τη Φρούτοπία;**

○

○ πόνος

**Μπράβο, Αργύρη! Σήμερα, έλυσες
όλα τα προβλήματα σωστά.**

○

○ παρακίνηση

3 Ο Μπελάς και ο Ρουμπούρης πήραν μαζί τους κάποια γράμματα από τις παρακάτω λέξεις. Συμπληρώστε τα γράμματα που λείπουν:

ε__χαριστώ, καθ__κον, σύμφ__να,
άνθρ__πος, ζε__γάρι, κεραμ__δι,
σ__νέντευξη, σ__ρήνα, σ__σμός,
διάλ__μμα, αριθμ__τική, κιμ__λία,
ερωτ_ματικό, μ__αλό, Ευ ρ__πη.

4 Διαβάστε το ποίημα του Τζιάνι Ροντάρι, ο μαρκαδόρος:

Ο μαρκαδόρος

Ένας μαρκαδόρος έκανε
χαρές πάρα **πολλές**
με το να ζωγραφίζει
όλο παραξενιές.

Ζωγράφιζ' ένα βάτραχο
και έσκαγε στα γέλια
σαν του 'βαζε ουρά **ψαριού**
και γίδας **άσπρα** γένια.

Έφτιαχνε δέντρο με **καρπούς**
μα πάνω στα κλαδιά
αντί για φρούτα κρέμαγε
σαλάμια και τυριά.

Οι **ζωγραφιές**, έξω φρενών,
Φώναζαν δυνατά:
«Μα εμείς δεν είμαστ' έτσι,
ζωγράφιζε σωστά!»

Κι ο μαρκαδόρος «Χρειάζεται
και λίγη φαντασία.
Τώρα θα φτιάξω **μικρό** ελέφαντα
να κάνει ιππασία.

Τα **πράγματα** που υπάρχουνε
γιατί να σχεδιάζω;
Σαν φτιάχνω όμως καινούρια,
πολύ το διασκεδάζω».

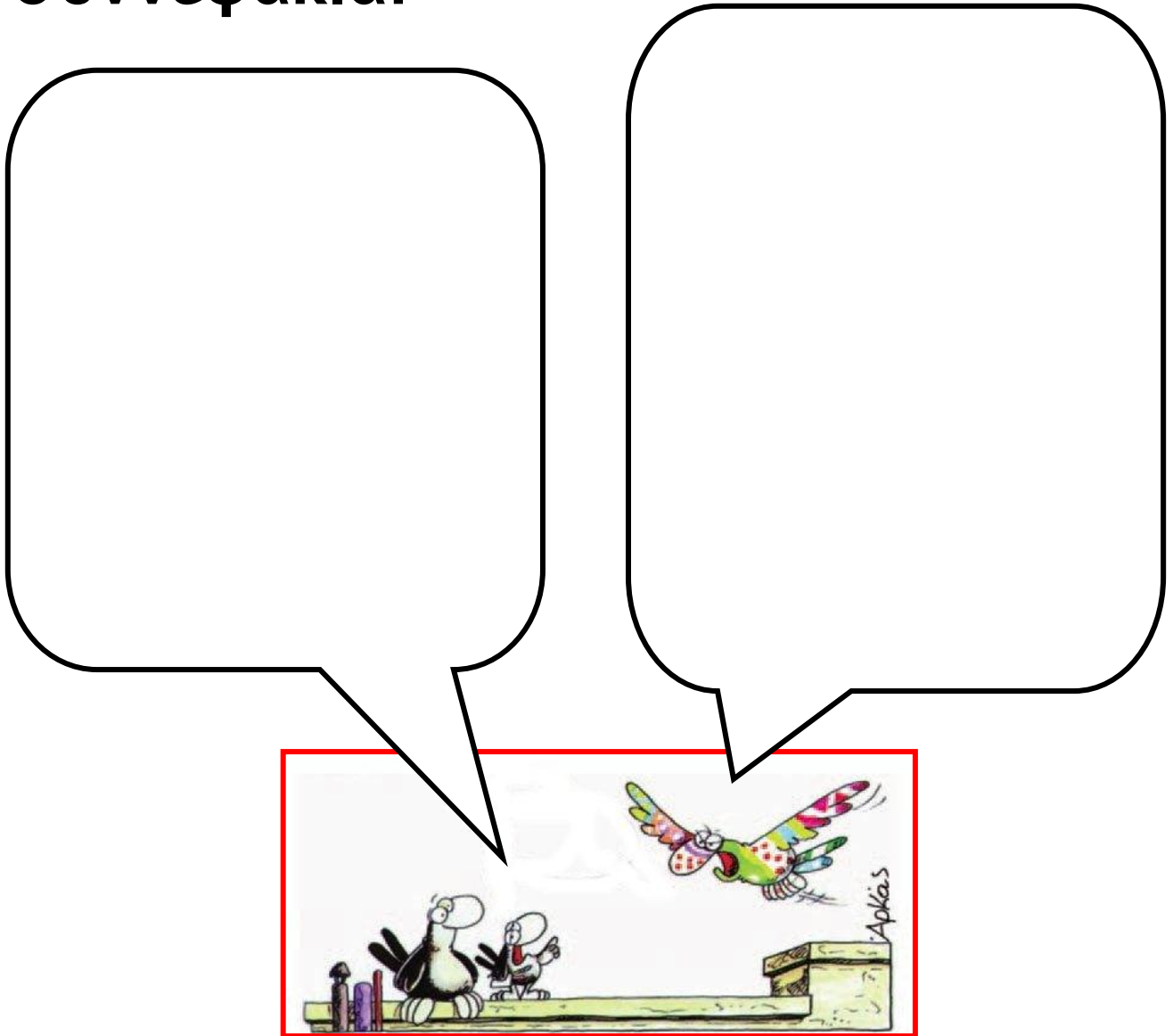
*Τζιάνι Ροντάρι, Φλυαρίες ανάμεσα
στον ουρανό και τη Γη,
εκδ. Τεκμήριο, Αθήνα, 1986*

Γράψτε τώρα τις χρωματισμένες
λέξεις στην πρώτη γραμμή των
παρακάτω πινάκων και βάλτε Χ
στα κουτάκια που πρέπει:

Λέξη			
ουσιαστικό			
επίθετο			
αρσενικό			
θηλυκό			
ουδέτερο			
ενικός αρ.			
πληθυντ. αρ.			
ονομαστική			
γενική			
αιτιατική			

Λέξη				
ουσιαστικό				
επίθετο				
αρσενικό				
θηλυκό				
ουδέτερο				
ενικός αρ.				
πληθ. αρ.				
ονομαστ.				
γενική				
αιτιατική				

4 Τι λέει άραγε το πολύχρωμο πουλί στο μικρό σπουργίτι και τι νομίζετε ότι αυτό το απαντά; Συμπληρώστε τα λόγια τους στα συννεφάκια!

*Αρκάς, Κάνε πουλί να δεις καλό,
εκδ. γράμματα, Αθήνα, 1995*

Περιεχόμενα

9

ΕΝΟΤΗΤΑ

Η παράσταση αρχίζει 7

10

ΕΝΟΤΗΤΑ

Λέξεις φτερουγίζουν πέρα,
ταξιδεύουν στον αγέρα 48

11

ΕΝΟΤΗΤΑ

Γελάμε με την ψυχή μας 76

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.